

นิธิ ลิคนันท์ : แนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนริมน้ำคลองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม (CONSERVATION AND REGENERATION GUIDELINES FOR AMPHAWA WATERFRONT COMMUNITY , SAMUT SONGKHRAM PROVINCE ) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณศิลป์ พีระพันธุ์ , 242 หน้า. ISBN 974-17-0436-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการตั้งถิ่นฐาน สถาปัตยกรรม ภูมิสถาปัตยกรรม วิถีชีวิต และการใช้พื้นที่ของชุมชนริมน้ำคลองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นสถานที่ประสูติของรัชกาลที่ 2 และ เป็นชุมชนริมน้ำที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมทั้งเสนอแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนริมน้ำดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่าชุมชนริมน้ำคลองอัมพวา มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ โดยสภาพแวดล้อมชุมชนเป็นบ้านเรือนริมน้ำขนานกับลำคลอง และหันหน้าบ้านหาคลอง สภาพภูมิทัศน์ชุมชนมีความเป็นธรรมชาติ โดยมีสวนมะพร้าวอยู่หลังบ้าน วิถีชีวิตของผู้คนแถบนี้ยังคงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคลอง มีการตัดถนนเข้าสู่พื้นที่ริมน้ำก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนกับพื้นที่แห่งนี้ เริ่มมีการก่อสร้างบ้านเรือน ที่หันหน้าหาถนน และหันหลังให้คลอง ส่งผลให้เอกลักษณ์ด้านการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเริ่มสูญเสีย วิถีชีวิตชุมชนที่สัมพันธ์กับคลองลดน้อยลง ประเพณีทางน้ำเลือนหายไป มีการย้ายออกของประชาชนสูง

แนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนริมน้ำคลองอัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม ที่เสนอแนะประกอบด้วย

- 1) การควบคุมการใช้ที่ดินโดยจำแนกพื้นที่ออกเป็น เขตโบราณสถาน เขตอนุรักษ์อาคาร และเขตควบคุมการก่อสร้าง
- 2) การเชื่อมโยงระบบเครือข่ายการสัญจร โดยปรับปรุงทางเดินเท้าและจุดเชื่อมต่อระหว่างชุมชนสองฝั่งคลอง และเชื่อมเส้นทางสัญจรทางน้ำให้เป็นระบบ
- 3) การอนุรักษ์และปรับปรุงทางกายภาพของอาคารและภูมิทัศน์ริมน้ำ ในด้านรูปแบบ ขนาด ความสูง วัสดุก่อสร้าง และองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม
- 4) การฟื้นฟูทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยฟื้นฟูประเพณีทางน้ำที่เคยมีอยู่ของชุมชน และ ส่งเสริมให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยว